Voorstel

gemeenteraad

Heerlen,
29 augustus 2023

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:

Registratienummer:
BWV-23002661

Agendapunt:

Onderwerp
Erfgoedverordening Heerlen 2023

Inleiding/aanleiding
Op 1 januari 2024 zal de Omgevingswet in werking treden. Deze wet heeft gevolgen voor de Erfgoedverordening Heerlen 2021, omdat deze Erfgoedverordening ook regels bevat over de fysieke leefomgeving.
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de Erfgoedverordening Heerlen 2021 'juridisch-technisch' zijn aangepast aan de Omgevingswet. Dit betekent dat de aangepaste Erfgoedverordening voor de gemeente Heerlen ter vaststelling aan uw raad moet worden voorgelegd.

De VNG heeft de wettelijke grondslagen en formele verwijzingen in de Model Erfgoedverordening 2016 geactualiseerd. Deze wijzigingen zijn in de voorliggende verordening doorgevoerd, zodat vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet doorgewerkt kan worden met de Erfgoedverordening.

Wat is er aangepast?
- Verwijzingen naar wet- en regelgeving zijn aangepast aan het nieuwe wettelijke kader.
- Definities zijn, waar nodig, aangepast of aangevuld.
- De wettelijke grondslagen zijn aangepast.
- Archeologische monumentenzorg wordt van rechtswege onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan. Omdat er binnen de gemeente Heerlen na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in het tijdelijke omgevingsplan (voorheen bestemmingsplannen) nog enkele gebieden zijn waarvoor de bescherming van het archeologische bodemarchief nog niet is opgenomen, voorziet deze gewijzigde erfgoedverordening in deze bescherming. Net als in de erfgoedverordening van 2021, wordt dit door de artikelen 21 en 22 geregeld in de vorm van overgangsrecht en een vangnetbepaling. In artikel 21 is daarvoor een verwijzing naar de archeologische beleidskaart gemaakt, terwijl artikel 22 bepaalt dat de bepalingen van de beleidskaart van toepassing zijn voor de gebieden waar geen archeologische bepalingen in het omgevingsplan zijn opgenomen. De wettelijke grondslag voor de artikelen 21 en 22 vervalt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. De werking van de artikelen 21 en 22 kan alleen behouden blijven door deze artikelen één dag vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet in werking treden. De overige artikelen van de gewijzigde erfgoedverordening, met uitzondering van de artikelen 21 en 22, treden dan in werking op de dag dat de Omgevingswet in werking treedt. Deze inwerkingtreding is geregeld in artikel 27 van de voorliggende verordening.
- Van rechtswege wordt op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt de bestaande Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Heerlen opgeheven. Op basis van artikel 17.9 van de Omgevingswet moet er dan een gemeentelijke adviescommissie ingesteld

worden die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. Op 21 december 2022 heeft uw raad het besluit genomen tot instelling van de nieuwe adviescommissie Omgevingskwaliteit Heerlen. Artikel 8 van de Erfgoedverordening Heerlen 2021 regelt dat de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit om advies gevraagd wordt bij de aanwijzing van gemeentelijke monumenten. In de gewijzigde erfgoedverordening wordt deze rol vanaf 1 januari 2024 toebedeelt aan de nieuwe Adviescommissie Omgevingskwaliteit Heerlen.

Overgangsfase
De Erfgoedverordening Heerlen 2023 is een tussenstap. Alle regels voor de fysieke leefomgeving moeten onder de Omgevingswet in het gemeentelijke omgevingsplan opgenomen worden. Er geldt een overgangsfase waarin de inhoudelijke aanpassing juridisch en beleidsmatig moet worden geregeld. Gedurende de overgangsfase (tot 2030) moeten gemeenten regels over onroerend cultureel erfgoed die gekoppeld zijn aan een locatie, vanuit de Erfgoedverordening overbrengen naar het omgevingsplan. Na de overgangsfase vervallen bij Koninklijk Besluit de bepalingen uit de Erfgoedverordening, die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en die verplicht in het omgevingsplan moeten worden opgenomen.

Kader:
MBP programma Sport, cultuur en recreatie

Kernthema:
Cultureel erfgoed

Bevoegdheid:
Raad op basis van artikel 3.16 van de Erfgoedwet.

Voorstel
1. De Erfgoedverordening Heerlen 2023 vast te stellen;
2. De Erfgoedverordening Heerlen 2021 in te trekken met ingang van de inwerkingtreding van de Erfgoedverordening Heerlen 2023.

Argumenten
1.1 *De inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024vraagt om een aangepaste erfgoedverordening.*
Door de tekstuele aanpassingen en verwijzingen naar de Omgevingswet in de voorliggende verordening kan na de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden met de erfgoedverordening.
De gemeente Heerlen wil de gemeentelijke monumentenlijst verder aanvullen
Dit is alleen mogelijk met een erfgoedverordening, omdat deze de juridische basis vormt voor de aanwijzing van gemeentelijke monumenten. *Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet voorziet de gewijzigde erfgoedverordening in de bescherming van het archeologische bodemarchief.*
In enkele bestemmingsplannen is deze bescherming nog niet afdoende geregeld. Dit betekent dat ook direct na de inwerkingtreding van de Omgevingswet nog een vangnetbepaling nodig is, totdat dit is geregeld in het omgevingsplan.

1.2 *De verschillende data van inwerkingtreding vloeien voort uit de inwerkingtreding van de Omgevingswet.*
De bescherming van het archeologisch bodemarchief maakt van rechtswege deel uit van het tijdelijk omgevingsplan als deze bepalingen gelden vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Om dit te bewerkstelligen dienen de artikelen 21 en 22 van de Erfgoedverordening Heerlen 2023 eerder in werking te treden dan de overige bepalingen van de voorliggende erfgoedverordening.

2.1 Door het intrekken van de huidige verordening ontstaat duidelijkheid over welk juridisch regime geldt.

Tegenargumenten en risico's

1.1 *Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten kan door burgers als een beperking gezien worden.*
Op de procedure voor de aanwijzing is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Zoals ook al het geval is op basis van de huidige verordening, zal er altijd een zorgvuldige belangenafweging plaats moeten vinden tussen het algemene belang en het belang van eigenaren en zakelijk gerechtigden. Daarnaast is er een subsidieregeling voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten in voorbereiding.

Kosten en dekking

Met het vaststellen van de verordening zijn geen kosten gemoeid.

Communicatie

Het raadsbesluit en de verordening wordt op de gebruikelijke wijze via publicatie op overheid.nl bekend gemaakt.

Evaluatie

N.v.t. Deze verordening een juridisch-technische aanpassing van een bestaande verordening.

Planning, procedure en uitvoering

Zie communicatie

Bijlagen

Erfgoedverordening Heerlen 2023 met toelichting

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,	De burgemeester,
drs. V.N. Gosselink–Van Dijk	drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 29 augustus 2023 registratienummer BWV-23002661;

gezien het advies van de raadscommissie MW

besluit:

1. De Erfgoedverordening Heerlen 2023 vast te stellen;
2. De Erfgoedverordening Heerlen 2021 in te trekken met ingang van de inwerkingtreding van de Erfgoedverordening Heerlen 2023.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever